

Andrzej Marcinkowski

Czy przepisy dotyczące przeprowadzenia dowodu z przesłuchania stron są nadużywane?

Palestra 49/9-10(561-562), 215-216

2004

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

**PYTANIA
I ODPOWIEDZI
PRAWNE**

Andrzej Marcinkowski

Czy przepisy dotyczące przeprowadzenia dowodu z przesłuchania stron są nadużywane?

Kolega adwokat przedstawił sytuację, w której sąd nie dopuścił dowodu z przesłuchania stron, a w pisemnym uzasadnieniu wyroku uznał, że przeprowadzenie tego dowodu było zbędne.

Rzeczywiście przywykliśmy, że zgłoszenie dowodu z przesłuchania stron było skuteczne, w procesie typu socjalistycznego na sądzie spoczywał bowiem obowiązek ustalenia prawdy materialnej, co prowadziło do praktyki uwzględniania wniosku dowodowego z przesłuchania stron w każdym prawie przypadku zgłoszenia tego dowodu.

W mentalności sędziów utrwalił się pogląd, że przeprowadzenie dowodu z przesłuchania stron jest konieczne choćby dlatego, aby sąd odwoławczy odmowy przeprowadzenia tego dowodu nie potraktował jako uchybienia procesowego. Takie nastawienie sędziów obu instancji powoduje, iż dowód z przesłuchania stron dopuszczany jest niemal mechanicznie, jeśli tylko strona go powoła, a często nawet z urzędu.

Z całą mocą podkreślić trzeba, że tego rodzaju praktyka nie znajduje uzasadnienia w brzmieniu obowiązujących przepisów procesowych (art. 299 i art. 304 k.p.c.). Przede wszystkim wzmocnienie zasady kontrydiktoryjności po nowelizacjach kodeksu postępowania cywilnego w latach 1996, 2000 i 2004 uprawnia do stwierdzenia, że to strony, a nie sąd, powinny gromadzić materiał dowodowy.

Nie należy nigdy zapominać, że dowód z przesłuchania stron jest dowodem posiłkowym. Wartość dowodowa przesłuchania stron jest przecież względna. Dowód ten jest dopuszczalny tylko wtedy, kiedy nie można wyjaśnić innymi dowodami istotnych dla sprawy okoliczności. Bardzo często przeprowadzenie dowodu z prze-

słuchania stron jest zbędne, albo nawet niedopuszczalne, oczywiście z wyjątkiem spraw o rozwód lub o separację (art. 432 k.p.c.).

Unikając przewlekłości postępowania sądowego profesjonalni pełnomocnicy stron i szczególnie sędziowie powinni ograniczać przeprowadzanie dowodu z przesłuchania stron do rzeczywistych potrzeb i niezbędnych sytuacji, które określone są jednoznacznie w treści art. 299 k.p.c.

Z przytoczonych przyczyn odpowiedź brzmi, że wskutek utrwalonych przyzwyczajęń przepisy dotyczące przeprowadzenia dowodu z przesłuchania stron są nadużywane nie tylko przez adwokatów, lecz również przez sędziów.